

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la **uzină de tipografie** în următoarele orașe:
 În Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenföld & Emerich Lesner. Heinrich Sohalak. Rudolf Mosse. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmonă pe o colună 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-ii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 80, eteșit I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. 7. a. sau 15 bani. — Așt abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 178.

Brașov, Sâmbătă 14 (26) August.

1899.

Tovărășia periculoasă.

În vederea împrejurărilor politice cu totul anormale, în cari ne aflăm, am fost întotdeauna de părerea, că Românii se-și vadă de necasurile lor și pe cât numai se poate se ferescă de-a face cauză comună cu adversarii noștri, nu numai pe terenul politic, care ne desparte pe unii de alții ca cerul de pământ, ci și pe terenul bisericesc și social.

Intotdeauna cu îngrijiri și intristare am privit la contactul, ce par că inadins îl căutau arhierii bisericești române unite cu adversarii noștri maghiari romano-catolici sub pretextul comuniunii de interese, și nu odată a trebuit să îndurăm imputări, ba să avem și conflicte din cauză, că desaprobam această „tovărășie“. Abia au trecut câțiva ani de atunci și etă, că ați dușmanul cel mai monstruos și mai declarat al bisericești române unite este clerul maghiar romano-catolic, pe care trebuia încă dela început să-l cunoștem bine, căci ni-a dat nu numai în timpurile istorice mai depărtate, ci chiar și în epoca din urmă ne-nunmerate dovezi de netoleranță națională.

Și câte neajunsuri au avut să îndure Românii pentru contactul, ce înșiși și-l-au căutat cu adversarii noștri chiar și pe terenul social? Nu ne vom provoca la casuri mai mici, când Românii au avut să îndure în nenumărate rânduri umiliri și chiar insulte din partea unor șovinisti, drept mulțămită pentru-că i-au introdus la mesele și în petrecerile lor, ci vom revoca cetitorilor în memorii numai fatalul cas dela Beiuș, când cu primirea episcopului de atunci Schlauch, care a avut ca urmare introducerea limbei maghiare în cele patru clase superioare ale gimnasiului român de-acolo, — și acesta drept mulțămită, pentru-că s'au înhamat și Românii alături cu Ungurii la carul de triumf al șovinistului episcop,

Este un postulat al minții sănătoase, ca după-ce ști cu cine ai de-a face și ești convins, că ce-l ce-ți întinde mâna îți este dușman, se te feresci de el ca de foc. Și apoi cine nu ne este nouă dușman astăzi, când toți câți ne numim Români și ținem la legea și limba noastră strămoșească suntem priviți ca „trădători de patriă“, în timp ce monopolizatorii patriotismului unguresc modern se cred din fire superiori nouă și în drept de-a ne dascăli și spiona la totă ocaziunea.

Din norocire, Românii par a se fi deșteptat binișor în privința aceasta, căci înafară de câți-va deochiați, cari nu numără nimic, ei își vedă de treabă și se feresc a face cauză comună cu cei ce nu-i de-a face.

Ne putem provoca chiar și acum la un cas concret recent, care ne dă o nouă probă despre ceea ce va să dică a face cauză comună cu adversarii.

Este știut, că înainte cu câteva săptămâni s'a serbat aici în Brașov aniversarea de 25 ani a reuniunii pompierilor voluntari din loc și că de-odată cu acea serbare s'a ținut și congresul reuniunii regnicolare a pompierilor, din care incident au venit la congres un număr considerabil de pompieri maghiari de prin Ungaria și alte orașe îndepărtate. Am remarcat la timpul său primirea călduroasă, ce li-au făcut-o Sașii, cari pentru mulțumirea oșpeților lor maghiari s'au umilit înșiși, înrolându-se în șirul manifestanților, cari se preâmbiau pe strade cu muzica în sunetul celor mai demonstrative cântece ungurese.

Drept mulțumită, Sașii au trebuit să-și audă lecțiunea încă atunci pe loc, la banchetul festiv, unde un membru maghiar li-a făcut imputarea în public, că sunt reuțacioși și netoleranți față de Unguri. Dér n'a fot de-ajuns atât. „Infrățirea“ saso-maghiară, ca s'o numim așa, e foarte probabil, că-și va produce ródele sale încă de aici înainte. Am văduț din notița reprodușă erî, că la Clușii s'a pornit o formală gónă în contra profesorului de universitate Dr. Lindner, din cauză, că participând și acesta la serbările din Brașov, a ținut aici un toast în limba germană.

Astăzi vedem în „Pesti Naplo“ o corespondență din Brașov, al căreia autor, revenind asupra amintitelor serbări ale pompierilor, face Sașilor mai multe imputări, acuzându-i din nou cu netoleranță. Dice, că „e în rătăcire cine crede, că Sasul ar fi mai tolerant și mai asimilabil cu Maghiarul, decât Valachul“. Ii invinovătesce apoi, că în localitățile reuniunii de pompieri decoratiunile n'au fost provădate măcar cu „o singură inscripțiă ungurescă“; că „cei mai mulți Sași proprietari de case au refuzat de-a da quartir oșpeților maghiari, ba corespondentul pretinde a sci mai multe casuri, unde „oșpeții maghiari conduși la case săsesci au aflat ușile incuiate“.

Mai departe corespondentul ungur din Brașov invinovătesce pe Sași, că au cântat imnul lui Moltke, că au strigat în mod demonstrativ „Heil!“ și altele de acestea. Are haz, că-i acuză chiar și pentru aceea, că nu iubesc monumentul lui Arpad de pe Téma, numindu-l „o rușine pentru Brașov“, ba invinovătesce și aruncă grave suspiciuni chiar și asupra școlilor săsesci de aici.

Etă proba! Comentariu în cazul de față nu mai trebuie. Cei ce au urmărit cu atențiune decursul serbărilor dela Brașov vor înțelege, cât de amară este răsplată, ce li-se dă Sașilor pentru ospitalitatea degenerată în servilism, cu care au primit pe oșpeții lor unguri. N'ar fi fost mai bine ore, ca Sașii să-și vadă de treburi și să nu-și mai ațite paie'n cap?

Ar trebui să înțeleagă odată poporele nemaghiare ale acestui stat, că întovărășirea cu șovinisti de ați, fie pe ori-ce teren, costă mult, decât nu chiar viața lor națională.

„Memorandul“ Slovacilor. Organul național slovac „Narodnie Noviny“ face nise observațiuni interesante privitor la „Memorandul“ slovac, din care am reproduc erî câte-va puncte după „Pesti Naplo“. Se vede din acesta, că informațiunile fôiei guvernamentale nu erau o pură invențiă. „Datele statistice cuprinse în Memorand — dice diarul slovac — nu sunt pe deplin corecte. Sunt cu totul 28 de comitate, unde Slovacii locuiesc în massă. În 5 dintre acestea Slovacii formeză 80% a populațiunii, în 6 sunt în majoritate relativă, adică mai mult de jumătate, în 17 comitate sunt cercuri singuratiche, în cari populațiunea slovacă e în preponderanță. 56 cercuri din aceste 28 comitate sunt curat slovace, în 33 Slovacii sunt mai mult de jumătate, ori cel puțin în majoritate relativă; în 25 cercuri populațiunea slovacă face 20—30%, ér în 38 cercuri elementul slovac figurează cu 5—20%.

„Narodnie Noviny“ pretinde pe baza acestor date statistice corecte, ca în 52 cercuri și în 3 orașe să fi aleși pentru cameră deputați de naționalitate slovacă. Adecă Slovacii să fi reprezentați în parlament prin 55 de deputați.

În fine fôia slovacă dice, că legea de naționalitate trebuie introdusă și executată pe baza acestor date statistice de limbă, căci: „până când fiă-care limbă regnicolară nu va avé pe teritoriul său propriu de limbă drepturi egale cu Maghiarul, nu va fi pace și bună stare în țară“.

Din Bucovina.

Numărul dela 11 (23) August al „Patriei“ din Cernăuți a fost din nou confiscat. Censura a eliminat din primul articol nu mai puțin ca jumătate, așa, că prima pagină a diarului a eșit de sub tipar cu 5 locuri albe. De asemenea a eliminat censura și o parte din fôia diarului.

Articolul „Patriei“ se ocupa cu recepțiunea dela 18 August la presidentialul țării br. Bourguignon, din incidentul țilei născerei Maj. Sale monarchului.

Din partea bisericești române gr. or. s'a prezentat metropolitul Arcadie cu consistoriul, cu profesorii facultății teologice și cu mai mulți membri ai clerului român din Cernăuți. La omagiile aduse de Arcadie, br. Bourguignon a aflat de bine a da un răspuns foarte curios. În loc să se mângâiească la acele cuvinte oficiale, ce se rostese spre întărirea momentului solemnității patriotice, presidentialul țării dișe, că cu ocazia ultimei sale petreceri în Viena, metropolitul s'a putut convinge chiar din gura monarchului, că la Corónă există deplină mulțămire cu conducerea actuală a diecesei. El (br. Bourguignon) a observat, că Românii, și în special multe familii de preoți, ba chiar de dignitari bisericesci, poartă tricolorul român, „așa-der colorile unui stat străin“, și acesta nu este iubire adevărată.

Cuvintele acestea ale baronului au produs o justă indignare printre Românii bucovineni, ba chiar și o fôia germană din Cernăuți își exprimă mirarea, cum de presidentialul și-a permis astfel de cuvinte la adresa Românilor, chiar în ziua de 18 August cu ocazia unei recepțiuni omagiale.

„Cuvintele acestea, — dice amintita fôia — ni-se înfățișeză ca nise imputări grave, dér tot-odată nejuste, adresate exclusiv Românilor. Cocardele tricolore, aceste

sunt colorile, sub care au luptat Românii transilvăneni și bucovineni în anul 1848, adică deci de ani înainte de înființarea regatului român; au luptat pentru împăratul Francisc Iosif I. Și aceste colorii sunt decretate ați de tradare de patriă? Pentru Dumnezeu! Are d-l president al țării și organele supuse lui vre-o cauză de a fi descoperit la purtătorii colorilor române numite și numai o urmă de tradare?“

Etă cum chiar o fôia germană e scandalisată de procederea fără tact și pătimasă a bar. Bourguignon față de Românii bucovineni. Cu chipul acesta presidentul Bucovinei se va ilustra tot mai mult ca cel mai incarnat satrap și dușman al Românilor, cari niciodată nu vor pute să uite ticăloșiile, ce le comite în contra lor, și niciodată, sperăm, nu vor înceta de-a pretinde isgonirea lui din locul, pe care-l ocupă cu atăta nevrednicie. Svircolirile neputincioase ale lui Bourguignon nu vor speria pe Românii bucovineni, ca să nu cuteze a purta mândrul nostru tricolor, manifestând prin acesta, că sunt un popor conștient, care nu se lasă înfricat de terorismul unui om orbit de patimă.

Procesul Dreyfus.

(Audiența de Mercuri 22 August.)

Pertractarea de Miercuri a fost interesantă mai ales pentru-că au fost ascultați martorii, pe cari îi ascultase tribunalul militar din 1894, care a osândit pe Dreyfus.

Primul martor Roy, controlor la căile ferate, spune, că Dreyfus se ocupa foarte mult cu cestiunile mobilisării, și e convins, că Dreyfus, ca oficer în statul-major, foarte ușor a putut să cetască actele secrete privitoare la mobilizare.

Majorul Dervieux mărturisește, că Dreyfus cunoștea foarte bine cestiunile privitoare la concentrări și mobilizare, și că încet cu încetul probabil și-a căștigat întreg materialul referitor la aceste cestiuni. Martorul mai scie, că Dreyfus rămânea lung timp peste orele oficiale în ministerul de război și că une-ori mergea târziu la oficiu.

Dreyfus recunoșce, că une-ori mergea târziu la oficiu.

Martorul Du Chatelet spune, că Dreyfus avea convorbiri confidentiale cu el despre vizitele, ce le făcea la dame galante, dintre cari una îi oferă împrumut sume cât de mari.

Următorul martor Dubreuil spune, că în 1885 a făcut cunoștința unui individ cu numele Bodson, la a cărui nevastă adeseori l'a întâlnit pe Dreyfus. Într-o zi a aflat și un alt oșpe la Bodson, la care i a și fost recomandat. Acest oșpe era atașatul militar dela ambasada germană, de-a cărui nume însă nu-și aduce aminte. Martorul apoi continuă astfel: Din ziua aceea am rupt relațiile cu Bodson, care mi-a declarat c'o ocaziune, că decă ar voi, el ar pute să alunge pe Dreyfus din armata franceasă, fiind-că nu este vrednic a purta uniformă.

Apărătorul Labori cere dela martor, să spună numele respectivului atașat militar german. Martorul însă declară, că nu-l poate numi, de-ore-ce numai odată l'a văduț în viața sa. Apărătorul cere să se constate, că acest martor nu merită nici un creșământ. Comisarul guvernului Carriere își esprimă mirarea asupra acestui fel de pre-tensiuni ciudate.

După acosta se cetesce mărturisirea lui Walsin Eszterhazy făcută înaintea curții de oasașă. Se știe, că Walsin, care declarase atunci, că nu el este autorul borderoului, acum susține, că el este autorul acestui borderou. După cetirea mărturisirii lui Walsin, apărătorul Labori anunță, că vră să pună mai multe întrebări martorilor și vră să se cetască mai multe scrisori.

Ședința se ridică pe câte-va minute.

După redeschidere, la rugarea lui Labori grefierul tribunalului cetesce articolele și actele scrise de Eszterhazy. În acestea, precum și în scrisoarea adresată președintelui Felix Faure, Eszterhazy cerea sprigin și apărare în contra machinațiunilor lui Picquart, amenințând cu împăratul Germaniei și dîcînd, că decă se va face revisuirea procesului Dreyfus, vor întreveni grave încurcături esterne. În articolul din „Libre Parole” semnat Dixi, articol atribuit lui Eszterhazy, acesta arată conștiința dintre machinațiunile lui Picquart și ale sindicatului, dîcînd, că ômenii acestia se ocupă cu planul, ca în locul lui Dreyfus să trimită pe alt om nevinovat.

Generalul Gonse se pronunță asupra unor puncte din mărturisirea lui Walsin. El declară, că acesta nici-odată n'a fost aplicat în statul-major. În 1897, dîce, s'au întemplat foarte multe lucruri interesante, despre cari numai în Iulie 1898 am luat cunoștință. Atunci avîșînd și pe ministrul de război asupra celor ce am aflat, el a interzis strict lui Henry și lui Du-Paty a mai veni în contact cu Eszterhazy. Generalul Gonse declară, că Walsin Eszterhazy a mințit și atunci, cum minte acum. Martorul apără cu succes onôrea statului-major.

Ședința se ridică la 12 ôre.

Revistă externă.

Evenimentele din Franca. În Franca situațiunea continuă a fi din cele mai critice. Dintr'un minut în altul ne putem aștepta acolo la evenimente a căror gravitate nu se pôte prevedé. De vom avé în vedere tot ce se petrece ađi în Franca, este aprôpe întemeiată convingerea, că generôsa țără se află ađi în pragul unei revoluțiuni, pe urmele căreia nu se știe, decă Republica va fi prăbușită pentru a-se ridica pe ruinele ei sistemul monarchist, ori-că asupra acestuia va eși învingător regimul republican de ađi, sdrobind pe multă vreme aspirațiunile naționalistilor și monarchistilor. Tôte aceste sunt rezultatul acelei blăstămate „afaceri”, care a sguduit din temelii liniștea nobilei națiuni. Ciocnirile de stradă dintre naționalist și socialist veniți în ajutorul anarchiștilor, ne dau a înțelege, ce o să fiă în Paris, după verdictul de condamnare, sêu de achitare a lui Dreyfus. Ori de va fi achitat, ori condamnat acusatul dinaintea tribunalului din Rennes, este ađi aprôpe inevitabil izbucnirea unui război civil. Unde mai punem, că atacurile neucetate în contra generalilor armatei franceze și dîlnicile critice pătinașe la adresa lor, au esasperat armata în așa grad, încât ușor s'ar puté întempla, ca sabia să aibă ultimul cuvânt în nenorocita afacere a lui Dreyfus. Dér toți amicii și binevoitorii nobilei națiuni, ale cărei jertfe și izbucimări au fost tot-déuna în serviciul omenirii și al civilizațiunei, nu pot să dorască astăđi, decăt că în ciuda adversarilor ei, Franca se iese mai puternică și mai mândră din această crisă, care o bîntuie și-o frămîntă de atâta timp.

Rusia și Finlandesii. Marea împărăție rusescă e neîndurată în stricteță și în prigonirea Finlandesilor. După-ce li-a confiscat constituția, acum vră să-i despôie și de alte instituțiuni naționale și de ori-ce privilegiu. Finlandesii aveau până aoum mărci postale deosebite; ministrul de interne rusesc a decis să desființeze acele mărci atît în Rusia, cât și pentru străinătate, pentru-ca nici un semn exterior să nu mai indice, că Finlandesii au avut odată constituția. Ađi mâne guvernul rusesc va șterge și numele de Finlandes, și vor dîce și Rușii, ca Ungurii noștri, că în Rusia numai Rus te poți nasce.

Crisa prusiană. Impăratul Wilhelm a sosit de ja în Berlin și de-odată cu sosirea lui crisa prusiană să apropie de rezolvare. Două păreri își stau față 'n față referitor la crisă. Vice-președintele consiliului de miniștri prusian Miquel doreșce a-se păși la un compromis cu conservatiunii, în sensul, ca acestia să se învoescă a primi un proiect de canal modificat. Planul acesta n'ar provoca încurcături mari, ba ar face chiar să înceteze starea nesigură de ađi. Față de acosta părere, cancelarul imperiului Hohlenlohe pretinde necondiționată capitulare din partea conservativilor, ori la cas contră disolvarea camerei. Și unul și altul își lăgă poziția de păreri lor. Dată fiind această situația, ori unul ori altul va trebui să dimisioneze, de nu cum-va amândoi. Din pricina acosta a mers împăratul Wilhelm la Paris și tot din pricina acosta a fost chemat acolo și Bülow. Ori-ce soluțiune se va da afacerii, Prusia nu va fi scutită de-o scrisă acută.

Statele-Unite, Cuba și Filipinele.

Guvernul american a dat ordin să se recruteze și să se organizeze de ce regimente nouă destinate Filipinelor și care vor spori forțele generalului Otis la 60,000 de ômeni. „Karpers Weekly” a publicat un articol semnat de d-l Loomis Neleon, pe care „Herald” îl consideră, ca exprimând vederile lui Mac-Kinley. Autorul articolului spune, că președintele e decis să continue cu vigôre operațiunile în Filipine, deôre-ce e convins, că Congresul va decide păstrarea întregului arhipelag. A-l părăsi, ar fi o mărturisire de slăbiciune, care ar pune Statele-Unite într'o poziție uimitôre față de Europa. De-altminteri, posesiunea acosta e indispensabilă Americanilor, spre a-și puté lua partea de concert și eventual de toritoriu din China. Cât privește Cuba, președintele recunoșce necesitatea de-a lăsa cât mai curînd guvernul Cubanilor, dér fără bruscă modificare a stărei actuale de lucruri și fără a convoca o constituantă, care să elaboreze planul general de organizare. Mac-Kinley înțelege să se facă această organizare procedînd de jos în sus, adică începînd cu autonomia comunală și sfîrșind cu constituirea puterii centrale.

Produțiunea noastră literară.

Din „Raportul secretarului I al Asociațiunei, privitor la mișcarea literară română din patriă dela 1 Iulie 1898 până la 1 Iulie 1899”, — care raport s'a publicat și în broșură separată, estragem următoarele:

În cursul anului (1 Iulie 1898—1 Iulie 1899) au apărut la noi 127 scrieri originale (mai mult cu 11 ca în anul de mai înainte.) Dintre acestea sunt: 41 didactice și pedagogice, 17 populare, 15 beletristice, 13 bisericose, 13 calendaristice, 10 istorice, 5 economice și 5 de alte feluri. Traduceri au apărut 8: 4 istorice, 1 beletristică, 1 economică și 2 de alte feluri.

Scrierile didactice s'au tipărit în 71,000 esemplare, călîndarele în 50,000, scrierile populare în 39,000, cele bisericose în 26,900, beletristice în 12,150, istorice în 9400, economice în 4050 etc.

Dintre observările, cu cari raportul însoțesce aceste date, marcăm următoarele:

Istoria bisericescă este prea puțin cultivată la noi: „Presă periodică bisericescă, care în comparațiune atît cu prețul celorlalte foi românesce, cât și cu prestațiunile sale, este peste măsură scumpă... nu ocupă în materiă de literatură bisericescă un rol destul de important și, prin urmare, nu justifică jertfele, ce pentru susținerea ei se detrag dela celelalte organe publicistice“.

Literatura didactică și școlară representă ramul cel mai bogat al literaturii noastre. Causa este a se căuta în împrejurarea, că de-o parte școlile noastre au trebuit să imperioșă de manuale, ér de altă parte numărul școlărilor români fiind în creștere, manualele găsesc tot mai multă trecere. „Chiar aceste împrejurări impun însă autorităților noastre școlare datoria, de-a îngriji, ca produțiunea de manuale didactice să nu fiă degradată la rolul unei me-

serii; să observe cea mai mare rigôre la aprobarea cărților de școlă“.

Literatura beletristică și populară „se menține cu o fermitate îmbucurătoare. Deși nici în anul din urmă nu s'au ivit talente estra-ordinare și opere de valoare superioară, totuși activitatea autorilor și interesul publicului cetitor, cari dela începutul ultimului deceniu adurmiseră aprôpe de tot și numai de un an-doi au început érăși a da semne de viață, se mențin pe un nivel relativ destul de înalt. Îndeosebi vedem, că produțiunea de scrieri populare, precum și tirajul aceloră creșce în măsură foarte mare, — o dovadă, că poporul nostru... cetesce mult și știe și jertfi pentru lectura sa, o însușire care, durere, nu distinge și classa noastră cultă“.

Literatura istorică și de natură înrudită, deși continuă de a-se afla într'o stare îngrijitoare, se presentă de astă-dată în condițiuni cevași mai mulțămitoare. În vederea rolului important și glorioș, ce l'au avut ostașii români în luptele mari ale imperiului habsburgic, ar fi de dorit, ca toți aceia, cari au avut privilegiu a studia din izvôre autentice, ori cari cunosc din experiențe istoria noastră militară, și îndeosebi oficerii noștri activi, ori emeritați, să-și consacre timpul pentru esternalizarea acestei frumoșe și glorioșe părți a istoriei noastre naționale, contribuind la scrierea istoriei noastre militare prin publicarea datelor, ce le cunosc.

Literatura economică, față cu trecutul, continuă a se desvolta în mod îmbucurător, mai ales prin sprijinul „Albinei”, cu al căreia ajutor s'au publicat jumătate din scrierile apărute anul trecut. Lipsesc însă cu totul scrieri din ramul dreptului și al științelor politice. Jurisconsultii noștri „nu au dat pe teren literar nici în anul trecut semne de viață, și astfel față cu marile interese culturale ale poporului nostru au o datorie de onôre n'achitată“...

Literatura calendaristică se constată de asemenea, că a luat un avânt îmbucurător.

România la expoziția din 1900.

Sub titlul acesta „Figaro” dela 8 (20) August a. c. scrie următoarele:

Participarea tînerului regat român la serbările dela 1900, e o adevărată bucurie și o mîndrie pentru Români.

Dela 1867, România n'a mai luat oficial parte la nici una din marile expozițiuni.

La 1878, abia ieșea din războiul, în care își cucerise independența, și lupta pacifică a muncii o lasă pentru moment indiferentă: avea preocupări mai pasionante.

La 1889, România n'a participat decăt oficios. Ne aducem vag aminte de o secțiă românescă în Câmpul lui Marte, organizată de un comitet presidat de principele George Bibescu, și de ôre-care cărciumă românescă, loc de întîlnire al publicului parisian elegant — unde sgomotul unei muzice nebune însoția nisce mîncări pline de surprinderi.

Astăđi, Românii au ambițiuni mai serioșe. Ei au de gând să ne arate, că de 20 de ani s'au făcut la ei lucruri mari; că au o țără bogată, plină de aspirații nouă și de resurse. Parlamentul, ca să ne dovedescă acosta, a pus la dispozițiunea miniștrilor Regelui Carol I un credit de 2 milioane.

O parte din acest credit va fi consacrat clădirii palatului și pavilionului, a căror lemniară începe a se ridica de fiecare parte a podului Alma, pe linia palatelor străine, cari vor împodobi fluviul.

Grija de a eșcuta aceste două clădiri, a fost încredințată unuia din cei mai însemnați arhitecți ai noștri (l'un de nos plus notoires architectes), d-l Formigé, care a avut spiritul de a inventa cât se pôte mai puțin. El a căutat pur și simplu să evoce, în aceste construcțiuni, caracterul artei române.

Astfel, hala centrală a palatului va fi o exactă reconstituire a pronosului dela mănăstirea Horez, ér în virful galeriilor laterale ale edificiului, vom vedé rotundin-

du-se clopoștii catedralei dela Curtea de Argeș. Intrarea principală a palatului va fi asemenea porticului aceleiași mănăstiri dela Horez; ferestrele vor fi ca acelea, pe cari străinul le admiră la biserica Stavropoleos. Biserica Trei-ierarchi din Iași a dat d-lui Formigé subiectul frisei sumptuoșe, care va împodobi monumentul sêu. Restul va fi tot așa. Arhitectul a ținut, ca impresia originale să fie vizibilă în cele mai mici amănunte ale clădirii, ca acosta clădire să fie peste tot o sintesă și un simbol al artei naționale.

Ac-eași preocupăți l'a condus și în construcția pavilionului, în care Românii au hotărît să instaleze expozițiunea lor minieră. Acest pavilion va representa, într'u cât privesce forma, amenajamentul general și culôrea, vechile case de țără ale României, cu pridvôrele lor, stîlpii vor fi copiați după ai chiliiilor dela biserica Antim, ér frisele luate după acelea ale bisericelor dela Hărălau și Sf. Nicolae din Iași.

Guvernul român însă, nu s'a preocupat numai cum să încadreze în chipul cel mai pitoresc bogățiile, ce ne va pune sub ochi; el a ținut, ca aceste bogății să facă obiectul unei alegeri judicioșe, obiectul unei selecțiuni din cele mai severe.

Pentru acosta n'avea decăt greutatea alegerii: comisariatul sêu general are astăđi în mîni cinci mii trei sute de cereri de admitere; ele interesază tôte ramurile industriei și artei române.

SCRIRILE DILEI.

— 13 (25) August.

Emblema maghiară. Din loc competent se desminte în cel mai categoric mod scirea lansată de semioficiôsa „Kel. Ert.” privitor la o intenționată schimbare a emblemei în armata comună, așa ca și pajura ungarescă să aibă loc pe lângă vulturul austriac.

Din Sinaia se scrie, că starea sănătății M. S. Regelui Carol este din ce în ce mai bună. Se speră, că Majestatea Sa va puté presida Sămbătă consiliul de miniștri.

Doi de-odată. În suburbiul Elisabeta din Timișoara s'a întemplat dîlele acestea o scenă sguduitoare. Murise fiul în vîrstă de 25 de ani al posesorului de case Nicolae Todorescu. Mortul a fost dus în cimiterul gr. or. și tatăl sta trist la marginea gropii, când étă că primesce o telegramă, pe care o desface imediat. Cu ochi pierduți în cea mai mare durere, bătrînul om vîdî, că telegrama îi aduce o soire și mai tristă, scirea despre mórtea fiului sêu Petru Todorescu, sublocotenent. Bătrînul tată persecutat de sôrte, izbucnesce în plîns amar și amehit cade și el în grôpă pe cosciugul fiului sêu. Publicul asistent începî să fugă speriat, căci scena sguduitoare provocă o adevărată panică. Bietul om abia puté fi scos din grôpă, ér acum se luptă între viață și mórte.

O nouă materiă esplosivă. În 21 n. l. c. Ceipek, directorul fabricii de dinamită din Viena, a făcut, la rugarea mai multor specialiști, nisce experimente foarte interesante cu o nouă materiă esplosivă numită „dynamon”, care a și fost pusă în circulațiune din partea ministrului de război. Acastă nouă invențiune representă unul din cele mai importante rezultate ale tehnicii de esplosiune din ultimii 30 de ani. Dynamonul, care are aceeași putere esplosivă, ca și dynamita, e cu mult mai superior acesteia, mai ales prin faptul, că până acum e cea mai sigură materiă esplosivă. Dynamonul nu esplodéză nici la foc, nici la cea mai puternică lovitură și mai are și acea calitate, că neconținînd nitroglycerin, nu înghetă nici-odată. Dynamonul e astfel întocmit, că pôte fi adus în esplosiune numai cu ajutorul unei capse. În chipul acesta noua materiă esplosivă va puté fi păstrată ori și unde fără nici un pericol, și se va puté transporta pe tren, vapôre, ba chiar și cu poșta.

Tabla de marmoră a împărătesei Eugenia. O fôie din Paris comunică scirea,

că văduva împărătesă Eugenia a primit dăruirea acesteia o sorisore din Spania, al cărei conținut a sguđuit-o adănc. Din Grenada, locul născerii contesei Teba, un bine-voitor i-a scris adănc, că acea tablă de marmoră, care se află pe veranda principală a casei părinților săi, și în care e sculptat anul și ziua născerii sale — a crepat, și crepătura are forma unei cruci. Vestea aceasta a făcut pe împărătesă să creadă, că în curând i-se apropie mărtea. Bătrâna împărătesă s'a hotărât să-și reguleze toate afacerile și să se retragă într-o mănăstire, ca mărtea s'o afle gata.

Inaugurarea liniei ferate Bucuresci-Sofia, prin Turnu-Măgurele, se va face cu probabilitate între 20—25 August. v. Direcția oăilor ferate române s'a pus în comunicația cu direcția oăilor ferate bulgare pentru stabilirea programului serbărei de inaugurare.

Apărare contra ciumei. D-l Dr. Obreja, directorul serviciului sanitar superior român, a supus erl după amiazi consiliului de miniștri nouă măsuri pentru a-se împedeca trecerea ciumei în România. Trupele sunt de erl așezate în cordon de-a lungul Prutului și consiliul de miniștri a admis, ca în cas când pericolul ar fi mai mare, să se stabilească un al doilea cordon militar la o distanță de 5 kilometri de primul cordon, care este pe malul Prutului. Consiliul de miniștri a mai admis cererea d-lui Dr. Obreja a-se deschide un credit pe 20000 lei pentru cheltuelile necesare instalării punctelor de observare și carantină.

De pe țermii Mării negre se anunță, că de câte-va zile Marea este foarte agitată. Mai cu seamă în dreptul Mangaliei valurile sunt de o mărime extraordinară. Sunt temeri de naufragii.

Forțele britanice în Africa de sud. „Times“ dă următoarele date asupra forțelor britanice în Africa de sud: La 1 Ianuarie se aflau în Africa de sud 2 regimente de cavaleriă, 2 baterii de câmp, 1 bateriă de munte, 1 companiă „royal-engineers“ și 6 jum. bataliōne de infanteriă. Acum trupele se compun din 2 regimente de cavaleriă, 2 baterii de câmp, 1 bateriă de munte, 3 companii artileriă de fortăreță, 6 jum. bataliōne infanteriă, 4 plutōne de intendență și 2 de sanitari. Alte două baterii de câmp și două bataliōne de infanteriă au primit ordin să plece în Africa de sud. Armata engleză din Natal și Cap, care pōte fi întrebuițată acum, se ridică la 10,000 de omeni. Afară de acesta în Natal se pōte conta pe 1550 de voluntari, dintre cari 90 pentru marină, er restul pentru infanteriă și cavaleriă, sēu artileriă de câmp. Apoi mai e de relevat o trupă europeană de polițiă compusă din 550 de omeni. În total în Natal se află la dispoziția guvernului britanic cam 6000 de omeni de trupe regulate și cel puțin 2000 voluntari și polițiști. În Cap, pe lângă trupele regulate, se pōte dispune de 7000 voluntari și 11 tunuri. Ținutul Beicuana dispune de o trupă de 130 de omeni cu 10 ofițeri și o trupă de indigeni sub comanda a 4 ofițeri. Din cei 2000 de omeni în stare de a purta arme ai Rhodesiei, se pōte forma de asemenea o trupă.

Un interesant divorț a decis mai când era tribunalul din Viena după un proces de doi ani de zile. O căsătorie catolică a fost declarată de total desfăcută la propunerea bărbatului, după un trai comun de 7 ani, er nevasta restabilită erl în toate drepturile unei fete. Ținera dămicelă și-a luat drept aceea vechiul sēu nume familiar, intitulându-se în același timp de domnișoră.

Dragoste și ortografiă. Înaintea tribunalului din Leeds pași mai zilele trecute Miss Maud Ethel Spencer, ca acuzătoare contra inginerului George Arundel, spre a-l trage la răspundere, pentru-că și-a călcat promisiunea de a-o lua în căsătorie. Cei doi tineri făcuseră cunoscință deja în vara anului 1896 și de atunci au întreținut o corespondență din cele mai gingașe.

Tōte au mers bine cu dragostea până în Aprilie al anului curent, când tinerul intrerupse dintr'odată ori ce relațiune. Când Miss Spencer voi să soie motivele acestei neașteptate întorsături, inginerul i-a declarat categoric, că ea nu posedea acel grad de cultură, ce-l așteptă dela viitoră sa consortă, sēu și-a uitat ea de câte ori a făcut-o atență la erorile ei stilistice și gramaticale? Lucrul în adevăr stă așa, că inginerul avea obiceiul să-i retrimită Dulcineei sale tōte epistolele de dragoste, după ce-i coregea cu cernelă roșă greșelile ortografice și gramaticale. — La așul esposeului acusatului, acuzătoarea, se dice, că a avut un acces de leșin; și-a venit însă imediat în fire, după-ce inginerul a fost condamnat la o sută pfunți sterlingi, ca desdăunare pentru părăsita domnișoră, care de altmintrelea de present a intrat deja în al 28-lea an al etății sale.

Concerte. Capela orașenescă va concerta mâne Sâmbătă 26 Aug. în sala hotelului Europa și Duminecă, 27 Aug. în pavilionul hotelului „Pomul verde“. Inceputul la 1/28. — Marți în 29 Aug. vor concerta în sala cea mare a redutei, profesorul A. Taepfer, Emil Waterstrat și Dōmna Daisy-Singer-Krones. Bilete se află de vândare la librăria Hiemesch.

Pentru amatorii de fotografie. Aparate de fotografie pentru salon și voiaj foarte renumite; aparate pentru fot grafii la moment, precum și tōte articolele necesare, se pot procura dela A. MOLL liferantul curții c. și r. din Viena, Tuchlauben Nr. 9. Manufactură fotografică tondată la anul 1854. La cerere liste mari ilustrate, coținând preturile gratis. Depozite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth Farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoții.

O lămurire.

Zărnesci, 20 Aug. 1899.

Onorată Redacțiune! În n-rul 169 a. c. al ȋiarului D-vōstrē a apărut un comunicat, căruia conform cuprinsului ia-ți dat titlul: „Stări triste în Zărnesci“. Deși nu se spunea acolo nimic nou și senzațional, ceea ce se nu fi fost știut și recunoscut ca adevăr de tōți Zărnescenii fără deosebire, der prin faptul, că cine-va a îndrăsnit să-l publice, comunicatul a produs ore-care senzațiă. S'a pornit deci o mișcare, ca să se afle autorul. Și fiind-că lumea-i curiosă și, ca să scap din impas pe cei ce în lupta pentru existență s'ar simți genați prin bănuiala, ce s'ar putē arunca asupra lor; în fine pentru tōți, cari au în vedere pe „quis“, subscrisul declar, că eu represent pe autorul acelu comunicat.

Tot-deodată doresc a dumeri și pe aceia, cari spre cea mai neplăcută surprindere a mea au căutat să vadă în scrisesele mele alusiuni referitoare la persōna Eminenței Sale Domnului Metropolit Ioan Mețianu. Eu am spus destul de clar motivele, cari m'au îndemnat să scriu ceea-ce am scris; în comitiva alaturată pentru D-vōstrē adăugasem, că sunt mulți aici, cari simțesc și judecă ca și mine, ba invocasesm și numele unui bărbat, pe care eu îl consider în afacerile nōstre de cea mai mare autoritate. Mai departe am spus acum și altădată în mod precis, cui i-am adresat sincerile mele cuvinte, calm, cu fineț și de tot rezervat. Nu înțeleg deci interpretarea greșită, ce mi-se face, și trebuie să lapd dela mine chiar și umbra bănuelii de iloialitate față de Inalt Prea sfințitul Cap al bisericeii, la care Zărnescenii în special au să privescă cu deosebită venerațiune, ca la cel mai falnic reprezentant din mărēțul trecut al acestei comune

Der eu am convingerea, că I. P. S. Sa nu e de loc mulțămīt cu activitatea epigonilor săi, căroră de altfel li-a și dat nobilul indemn de-a lucra în spiritul fericoițiilor antecesori pentru înaintarea poporului. Eu ținēnd seamă de acesta înaltă dorință și fără de a mē teme, că cine-va dintre cei buni s'ar putē supēra pe mine, mi-am făcut datoria pe calea ce-mi este și mie deschisă, când e vorba de o conlucrare în interesul locului meu natal. Cine crede, că am comis prin acēsta vre-un pas greșit, aceluia îi răspund pe latinsce: *bonis*

nocet quisquis parcat malis, sēu ca să înțelegă tōți: cine cruță pe cei netrebnioc, aceia strict binele obțesc. Decă n'ar fi fost atâtea considerațiuni și decă n'am fi cruțat atât de mult pe cei ce și-au neglijat împlinirea datorinței, de sigur că nu ajungeam în pozițiunea destul de neplăcută și pentru mine, de-a vorbi de „stări triste în Zărnesci“. De-ocamdată atât.

P. Dan.

Din Beluș.

— 22 Aug. 1899.

St. Domnule Redactor! Scuzăți-mi, că vin prin aceste rânduri a vē face cunoscut, cum-că în 20 August trei asociațiuni unguresci din Oradea-mare, și anume: „Szigligeti tarsaság“, „Biharmegye népvelései“ și „Tanító egyesület“-ul și-au ținut în orașul nostru adunările generale de estimp, cu scopul de a arăta lumii, cât de „luminați“ și „culți“ sunt Maghiarii, și că dēnsii nu prin forța brutală, de care ȋilnic se folosesc, ci prin cultură voiesc a contopi, a cuceri și a atrage la sine pe celelalte naționalități, majoritatea țerei, din care e alcătuit statul.

La început când au făcut anunțul prin placate, cugetai, că aceste trei asociațiuni vor face un svon mare în orașelul nostru, și erau dēnsii în speranță, că vor veni 3—400 de omeni. Der amar s'au înșelat bieții nōștri „patrioți“ din loc, pentru-că de fapt nu s'au prezentat, decât numai vre-o 30—50 indiviđi cu femei și cu copii cu tot. Și după-ce și în fruntea celorlora s'au pus nisce omeni bine cunoscuți, cum sunt: Sas Ede, Sipos Orban și renegeatul Papp János, jurist din Oradea-mare, s'au indignat și scandalizat de tōtă trēbă lor, ba unii dintre ei cu dispreț vorbiau despre tãmbălăul lor, vēdēnd, că dēnsii nu pot produce astfel de lucruri mărēte, cum au făcut Românii în anul trecut la adunarea „Asociațiunei“. Mulți nici n'au luat parte la festivitățile lor.

După cum știu, tōte vorbirile, disertațiunile și toastele lor rostite și cetite în fața unui public mic, i-au instrăinat și mai tare, observând, că Românii cei buni stau departe de tãmbălăul lor.

Trebuie însă cu tōtă puterea cuvēntului să înfierez pe unii dascăli români confesionali, cari în ȋi de Duminecă, părăsind biserica lor mamă, au făcut peregrinări la biserica reformată din Beluș și s'au dat de codă la adunările aceste. Acești rătăciți sunt următorii învătători: Moroșan (Poceiu), Libuț (Vintiv), Mureșan Petru (Băiță), Gyelan János (Beiuș), Pintye Florián (Calemare), Koszta János (Ceifa). Aceștia trei din urmă au fost și premiați cu câte 50 fl., unul din partea „Népvelései egyesület“-ului pentru progresul, ce l'a făcut pe terenul maghiarisării. Rușine să le fi!

Deosebit atragem atențiunea celor competenți la faptele omului de tot șiret, la Gyelan János, care ca incipient este aplicat la o școlă română de bun renume, unde e bine plătit cu 600 fl. și cuartir liber și sprijinit și din partea Reverendis. Domn Alesandru Gera, exactor dominal, care i-a mijlocit dela Escelența Sa domnului episcop Michail Pavel un ajutor de 160 fl., ca să depună esamenele de pe clasele superiōre cu secundă. Acest „filosof“ a știut seduce și pe Dr. Augustin Lauran, director preparandial din Oradea-mare, care l'a ajutat, ca să pōtă depune privatim esamenul de pe tōte cursurile preparandiali în decurs de trei luni, fără să fi ascultat acelea; — ba intru atâtea l'a patronat, încât a devenit docent la școlă normală din Beluș! Și după atâtea mari binefaceri, vine acum și se întōrce cu recursul cătră Sipos, ca să-i deē ajutor pentru propaganda, ce a făcut el, călătorind cu dascălii maghiari până la Remetea la adunarea lor și benchetuiind cu dēnsii prin birturile din Beluș.

O scriu acēsta ca faptă împlinită, ca să-o șcie și „măria sa“ Sipos Orban, că pe cine a premiat, deore-ce până acum, după cum sunt bine informat, inspector regesc de școle încă nu a intrat în școlă lui Gyelan János. Nu merită alta un astfel de om, decât disprețul tuturor Românilor, și scos afară din siutul acelei școle, unde trebuie să

fiă aplicați docenți cinștiți, bine meritați și practici pe terenul învățămēntului popular.

Altă dată mai multe.

Privighitorul.

Anunț școlar.

La școlă comercială superiōră gr. or. română din Brașov se începe anul școlar 1899—1900 la 1 (13) Septemvre a. c.

Inscrierile se fac de direcțiune în ȋilele de 1, 2 și 3 Septemvre v. 1899 în fie-care ȋi dela 9—12 ore a. m.

Esamenele supletorii și de emendare se vor ținē în 31 August și 1-a Septemvre v. a. c. Cei ce vor întărđia dela acest esamen, sēu dela înscriere, pot fi admiși numai decă vor dovedi cu certificate demne de credință, cauza întărđierii. Esamenul verbal cu privatiști se va ținē în 2 Septemvre v. a. c. la 8 ore dimiņeța.

În clasa I-a pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot presenta atestat de trecere de pe clasa IV gimnasială, reală sēu civilă, dela o școlă publică. La înscriere să recere: Atestat școlar, atestat de botez și certificat medical de revaccinare.

Elevii, cari se înscriu pentru prima oră la acēsta școlă, plătesc o taxă de înscriere de 4 fl. Didactrul anual e de 30 fl. pentru elevii români gr. or. și gr. cat., eră pentru cei de alte confesiuni atât taxa de înscriere, cât și didactul indoit. Pe lângă aceste-a fiă-care elev mai plătesce 1 fl. taxă pentru societatea de lectură, 50 cr. taxă pentru bibliotecă și 1 fl. 50 cr. taxă pentru testimoniu și programa școlară. Tot aceste taxe le plătesc și elevii privatiști.

La înscriere fie-care elev plătesce întregi tōte taxele amintite, afară de didactru, care trebuie plătit cel puțin a treia parte. Elevii restanțierii de didactru nu vor fi înscriși până nu plătesc restanța, precum și întreg didactrul și tōte taxele pe anul curent.

De ore-ce ordinea și curățenia sunt semne de creștere bună și distinsă, eu deosebire pentru comercianți, li-se atrage atențiunea celor ce doresc a se înscrie la acēsta școlă asupra necesității de a-și procura uniforma prescrișă pentru elevii ei și tōte rechisitele și cărțile de școlă corespundētore, căci necorespundēnd cerințelor, aceste-a nu vor fi admise spre folosință.

Informațiuni în ori-ce alte privințe dă direcțiunea.

Brașov, 10 August 1899 v.

Arsentiu Vlaicu,

directorul școlēi comerciale superiōre gr. or. române.

ULTIME SCIRI.

Rennes, 24 August. Ađi a fost ascultat din nou generalul Mercier, care declară repetit, că afară de borderou mai sunt și alte momente, cari dovedesc contra lui Dreyfus. Intre Mercier și Labori a fost un viu schimb de cuvinte. Audiența dela început până la fine a fost foarte agitată.

Voci din public*).

Declarațiune.

Față cu împărțirile ȋiarului din loc „Kronstädter Tageblatt“, care în nr. 194 dela 24 Aug. n. aduce scirea, că eu n'am primit să dau concursul la concertul d-lor Taepfer-Waterstrat, imi iau voiă pentru orientarea onoratului public, a face următoarele declarațiuni:

Eu nu am promis d-lor amintiți concursul meu, prin urmare nu am, și n'am avut față cu domnialor nici o datorință.

Decă e vorba să arăt motivele, pentru cari n'am voit a promite concursul meu la concertul d-lor amintiți, și pe cari motive organul să-esc pretinde a-le cunosce, aceste-a sunt:

Întăi, că concertul n'a fost proiectat pentru vre-un scop cultural, ori de binefacere — motiv, pe care de-altmintrelea l'am comunicat d-lor amintiți cu adausul, că decă concertul ar fi pentru vre-un scop umanitar local, ași fi mai ușor dispusă a primi.

Al doilea, nu mi-a convenit să primesc invitarea domnialor, deorece înaintea mea erau persōne necunosoute.

Brașov, 13 (25) August 1899.

Aneta Median.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acēsta Redacțiunea nu ia răspunderea.

Producțiunile și petreceri.

Tinerimea română din Zărnesci va aranja o producțiune împreună cu dans Duminecă în 15 (27) August 1899 (Sf. Măria) în sala școlii române, în beneficiul reuniunii de cântări. ce se va înființa. Inceputul la 7 1/2 ore seara precis. Prețurile de intrare la bunăvoința P. T. public Suprasolviri și oferte maritimose se primesc cu mulțămintă și se vor chita pe cale publică.

Programa: Cuvânt de deschidere, D-l P. Dan. 2. Sună buciul, de Simionescu, Corul tinerimei. 3. Doina, poezie de Coșbuc, Iancu Iancovici. 4. a) Arie de dans, de Prahms, b) Doina de Wiest pentru flaut (V. Bude). 5. Pețitorii, poezie de Speranța, A. Tipeiu. 6. a) Noptea, melodia franceză și b) Cântecul marinarilor, de Flondor de corul tinerimei 7. Reprezentarea piesei „Insuratul fără voce”, comedia într'un act, de Molière, jucată de: D-nii A. Badiu, A. Tipeiu, D-ra Elena Mețianu, D-nii A. Mețianu, I. Pleșa, I. Garoiu, I. Iancovici, I. Dobre. Scena: o piață publică. După producțiune va urma dans.

Reuniunea română de cântări din Bistrița va aranja sub cond. dirigit propriu Traian Brătescu Marți în 29 August 1899 un concert împreună cu reprezentațiune teatrală și joc, în sala cea mare din Gewerbeverein. După concert urmăzează joc. Inceputul precis la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favoarea fondului reuniunii Prețul de intrare: Locul I. 80 cr., Locul II. 60 cr., Locul III. 40 cr. Parter 30 cr., Galeriă de șeșut 40 cr. Cocarde pentru joc se capetă la casă cu 25 cr.

Program: 1. „Ileana”, cor mixt de G. Musicescu. 2. „Nu-i dreptate”, opt voci cor mixt de G. Dima. 3. „Baba și moșnegul”, sextet, cor mixt de Gavril Musicescu. 4. „Vino leie'n grădiniuță”, quartet cor bărbătesc de Ioan Vidu. 5. „Cucule cu penă sură”, quartet, cor mixt de G. Dima. 6. „Bagă Dómne luna'n nor”, sextet cor mixt de Timoteiu Popovici. 7. „Vino cu mine”, terțet cor femeesc de Georgescu-Brătescu. 8. „Brêul popilor”, quintet cor bariton solo, cor mixt de G. Musicescu. 9. „Dis'a badea”, sextet, cor mixt de G. Musicescu. 10. „Spiritul”, quartet, cor mixt de Basil Severin. 11. „Vistavoiul Marcu”, comedia în 3 acte de Teochar Alexi.

Dare de sémă și mulțămintă publică.

Turda, la 22 August 1899.

Cu ocaziunea petrecerii de vară aranjată în Turda la 6 August n. c. în folosul înființării bibliotecii populare, a încurs la casă suma de 110 fl. 65 cr.

Suprasolviri s'au primit dela d-nii: Dr. George Ciuta (Turda) 1 fl., Basiliu Masca (Beiu) 5 cr., Dr. Nerva Moldovan (Szt. Lázló) 50 cr., Simeon Pop (Cluși) 50 cr., Nicolau Bobeș (Cluși) 1 fl., Familia Bercean (Ghiris) 1 fl., Gregoriu Pop (Ceanul mare) 50 cr., Iosif Urcan (Turda) 50 cr., Ioan Balint (A. Iara) 1 fl., Ioan Onosi (Iara) 1 fl., Familia Ozvoda (Mohaci) 1 fl., George Boldea (Turda) 50 cr., Ioan Pop (Jucul inf.) 50 cr., Gavril Pop (Mohaci) 1 fl., Maria Selagian 1 fl., Iuliu Moldovan (Pesta) 1 fl., Familia Orbean (Iclanșel) 1 fl., Alexandru Breban (Turda) 1 flor.

Oferte s'au primit dela D-ra Anastasia Tulea (Tothara) 1 fl., Dr. George Popescu advocat în Turda 1 fl.

Suma venitelor a fost 112 fl. 65, ér a erogatelor 66 fl. 43 cr; venitul curat de 46 fl. 22 cr. s'a depus la banca „Arieșiana” sub Nr. I. 812 pag. 405—1899.

Tot pentru bibliotecă se colectează cărți; până acum au încurs 35 bucăți, despre cari se va raționa la timpul sêu.

Primescă toți contributorii, oferitorii, precum și cei ce ne-au onorat cu prezența sincera noastră mulțămintă, asigurându-i că biblioteca pentru care ni-au oferit denarul se va inactiva în scurt timp.

Pentru comitet:
Artemiu Codarcea,
Protopop, președinte.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu,”
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți**

Teoria dramei, cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de Dr. Iosif Blaga, profesor în Brașov. E singura scriere românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

Țera noastră. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-și și valea

Mureșului, de Silvestru Moldovan, — e o scriere unică în felul sêu, atât de călduros apretiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apuseni ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul sêu, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor șe-și cunoșca țera și nêmul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na L. Rudow-Suciu. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dér frumos și curat. Prețul 50 cruceri (cu porto 55 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sêu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de Dr. T. Este o istorisire interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de Tit. V. Gheaja, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, cătră diferite rudeni, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocaziuni școlastice, de George Simu. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Juvenilia” este numele unei bogate colecțiuni de scrieri în prosă și poezie, scrise de Sextil Pușcariu. Conține vre-o 14 piese diferite în prosă și cam pe atâtea poesii. Cartea, frumos tipărită, conține 264 pag. 8° și costă 80 cr. (cu porto 85 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitenței”, tractat teoretic, practic, prelucrat de Arghirobarbu, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul Arghirobarbu e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericesci, între cari este a se numera și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun”, colecțiune de lecturi solidătore de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletesc și staturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitular Ioan Popu, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de Victor Russu. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră de Ioan Clinciu profesor în Bucuresci. Această scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de sciință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maier.

Cursul pieței Brașov.
Din 25 August 1899.

Bancnota rom.	Cump.	9.36	Vënd.	9.39
Argint român.	Cump.	9.33	Vënd.	9.35
Napoleonilor.	Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni	Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Rubel Rusesci	Cump.	126.75	Vënd.	127. —
Mărci germane	Cump.	68.50	Vënd.	—
Lire turcesci	Cump.	10.70	Vënd.	—
Scriș. fone. Albina	101. —	Vënd.	5%	101.50

AVIS.
Părinții, care au copii de școală găsește cuartir bun și onest împreună cu cost, unde copiii vor căpăta instrucțiune în limba germană, română și maghiară, la George Munteanu, proprietar în Mediaș, Lang-Gasse Nr. 14, aproape de școla germană și maghiară.

669.5—6.

Mătăsurî-Damast 75 cr.

până la fl. 14.65 cr. metru — precum și mătase-Henneberg, neagră, albă și colorată, dela 45 cr. până la fl. 14.65 cr. metru — în cele mai moderne țesături, colorî și deseneuri. — Particularilor li-se trimite franco și liberate de vamă în casă. — **Mostre se trimit imediat la cerere.**

Fabricele de mătăsurî ale lui G. Henneberg (liferant al Curții c. și r.) Zürich.

Concurs

pentru postul de avocat la

„SĂTMĂREANA”,

institot de credit și economii în Sein. (Szinyérváralja, comit. Sătmár.)

- 1) Salar fics fl. 1000, plătit în rate lunare anticipative.
- 2) La călătorii afară de ținutul orașului rebonificarea speselor peotru trăsură, eventual calea ferată și diurn de 5 fl.
- 3) Din eventualul venit curat al speselor de proces 20%.
- 4) Clientelă privată.
- 5) Datorințe: apărarea intereselor institutului înaintea judecătorilor și altor toruri, purtarea proceselor, darea de sfaturi iuridice în afacerile institutului, statorirea stărei cărților funduarie și intabulări pentru asigurarea împrumuturilor.

Detaliurile și modalitatea serviciului se vor statori într'o convenție deosebită.

Terminul concursului este Septembrie 15 a. c. st. n. Postul este a se ocupa îndată după alegere.

Recursurile sunt a se adresa Direcțiunei institutului.

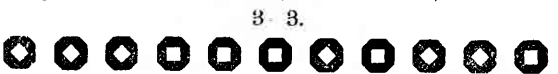
Direcțiunea „Sătmărenei”

PENSIONAT

pentru fetițe,
cari doresc a cerceta vr'o școlă locală de fete, se primesc în cost și îngrijire la D-na

B. FUHRMANN născ. Obert,
Brașov, Strada Orfanilor Nr. 10.

Tot acolo se instruază la cântări și pian, și se dau și informațiuni.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pânțee, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, surîrînței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bôte femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețui unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de recelă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimțterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoșii, Deutsch & Tartler.